

CLARITY Kompetenciakeret a Klímaváltozás-Reziliencia Transzformatív Oktatásához

A CLARITY projekt célja, hogy képessé tegye a pedagógusokat a klímaváltozással kapcsolatos szorongás jobb kezelésére, és a klímaváltozás-reziliencia, a kreativitás, a kapcsolatteremtés és a regeneráció elősegítésére tanulóik között illetve velük együtt. Az Európai Fenntarthatósági Kompetencia Keretrendszerben (GreenComp) azért hoztuk létre a CLARITY projektet, hogy az éghajlatváltozási reziliencia területén irányadóként szolgáljon a gyermekek és fiatalok transzformatív oktatásában.

A GreenComp az európaiaknak arra a növekvő igényére válaszol, hogy elsajátítsák a fenntartható élethez, munkához és cselekvéshez szükséges ismereteket, készségeket és attitűdöket. Közös alapot nyújt a tanulóknak és útmutatást a pedagógusoknak, hogy ugyanazt értsék a fenntarthatóság, mint kompetencia fogalma alatt. Négy, egymással összefüggő "zöld kompetenciaterületet" és tizenkét kapcsolódó kompetenciát emel ki, amelyek a bolygó fenntartható jövőjének támogatásához szükségesek.

A GreenComp keretrendszer azonban nem foglalkozik az éghajlatváltozás hatásainak kezelésével, beleértve az érzelmi és mentális jólétet; és a gyermekek és fiatalok speciális igényeinek kielégítése szempontjából is átdolgozásra szorul. Emellett, egyre több kutató és gyakorlati szakember is szorgalmazza az klímaváltozás-reziliencia transzformatív megközelítését. Ez a megközelítés jellemzően azon képesség fejlesztésére vonatkozik, amivel az éghajlatváltozás komplex hatásai mérsékelhetők – úgy, hogy a különböző ökoszisztémákban élő emberek és más élőlények sebezhetőségével egyaránt foglalkozik.

A CLARITY kompetenciakeret útmutatást ad az európai pedagógusoknak azokhoz a kompetenciákhoz¹, melyek a klímaváltozás kezeléséhez, az éghajlati rezilienciához és a transzformációhoz szükségesek. Ezen kompetenciák, a hosszú távú egyéni, kollektív és planetáris jólétet szem előtt tartva, kreativitáson, kapcsolatteremtésen és regeneráción alapulnak.

A CLARITY keretrendszer fejlesztés alatt áll – a projekt következő fázisaiban a pedagógusok és tanárképző intézmények számára teljeskörű útmutatók készülnek majd.

A CLARITY kompetenciakeret áttekintése

Jelen áttekintés bemutatja a GreenComp kompetenciaterületek kibővített változatát, valamint a kapcsolódó kulcskompetenciák még nem véglegesített listáját. Ezen kívül, a kulcskompetenciák fejlesztésére példákat is bemutatunk.

¹ A „kompetencia” szót itt a „képesség”, „készség”, „tulajdonság” szinonimájaként használjuk.

Önmagunkkal, másokkal és a természettel való kapcsolat ápolása

1

Kulcskompetenciák: önreflexió, jelenlét, együttérzés, empátia, kritikus gondolkodás, rendszerszemléletű gondolkodás, az összekapcsolódás átérése, hitelesség, kapcsolat a természettel

Pedagógiai példák:

- Vezessük a diákokat az éghajlati válság kiváltó okainak feltárása felé, és segítsünk felfedezni, hogyan kapcsolódik az éghajlatváltozás más társadalmi válságokhoz és kihívásokhoz (kritikus gondolkodás, rendszerszemlélet);
- Fedezzük fel és kérdőjelezzük meg az elkülönülés narratíváit olyan kapcsolódásról szóló történeteken és gyakorlatokon keresztül, amelyek használják az elmét, a testet, a szívet és a kezet is (önreflexió, együttérzés);
- Vonjuk be a diákokat csoportos kreatív tevékenységekbe, természetben folytatott tevékenységekbe, melyek lehetővé teszik az összekapcsolódás megtapasztalását (az összekapcsolódás átérése);
- Tegyük lehetővé, hogy a diákok megosszák a klímaváltozással kapcsolatos személyes történeteiket, növeljük tudatosságukat és bátorítsuk tettvágyukat (önreflexió, hitelesség).

Olyan értékek elsajátítása, amelyek fenntartják minden élőlény életét

2

Kulcskompetenciák: önreflexió, jelenlét, valódi odafigyelés, aktív hallgatás, alázat, integritás, belső iránytű, nézőpontváltás

Pedagógiai példák:

- Beszéljük meg, milyen értékek fontosak a számunkra, és milyen értékek szükségesek a transzformatív rezilienciához és a regenerációhoz (önreflexió);
- Ismerkedjünk meg olyan tudásrendszerekkel, amelyek segíthetik a rezilienciát, kapcsolódást és regenerációt, mindenképpen tiszteletteljesen, és csak a másik fél beleegyezésével, pl. helyi közösségek, őslakos népek hagyományos tudása és gyakorlatai bevonásával (alázat; nézőpontváltás);
- Tanuljuk meg a valódi odafigyelést és az aktív hallgatást, hogy jobban megértsük a különböző értékeket, világnézeteket és hiteket, és hogy biztonságos és nyitott tanulási környezetet hozzunk létre, amely mindenki egészségét és jóllétét támogatja (jelenlét, mély hallgatás);
- Támogassuk a diákok által vallott értékeket és elköteleződésüket az élet fenntartása és az éghajlatváltozást okainak kezelése iránt (integritás, belső iránytű).

3

Nyitás a különböző klíma-reziliens és regenerációs jövőképek felé

Kulcskompetenciák: jövőműveltség (futures literacy), képzelőerő, eredetiség, alkalmazkodóképesség, regeneratív gondolkodás, felfedező gondolkodás, nézőpontváltás, cselekvő remény

Pedagógiai példák:

- Élénkítsük a diákok képzelőerejét alternatív világok, utak felé, a lehetséges jövőkről való gondolkodás, a tudományok, művészet és más kreatív és testi megközelítések integrálásával (jövőműveltség, képzelet);
- Segítsünk a diákoknak felismerni és elfogadni az éghajlatváltozás elkerülhetetlen hatásait, de közben fejlesszük képességüket a közös cselekvésre, ami lehetővé teszi a hatások csökkentését, az alkalmazkodást, a reagálást és a gyógyulást (alkalmazkodóképesség);
- Találjunk ki kívánatos jövőképeket. Adjunk teret a diákok olyan álmainak és ötleteinek, amelyek felülírhatják a fenntarthatatlan normákat (feltáró gondolkodás, aktív remény).

4

Kollektív fellépés az éghajlatváltozási reziliencia, az ökoszisztémák regenerációja és a társadalmi transzformáció érdekében

Kulcskompetenciák: társadalmi szerepvállalás, bátorság, innováció, együttműködés, megbízhatóság, alázat, gondoskodás

Pedagógiai példák:

- Ösztönözzük a diákok személyes elköteleződését a közösségek és a természet védelmére és a kollektív cselekvésre (bátorság, társadalmi szerepvállalás);
- Gazdagítsuk a diákok aktív cselekvési eszköztárát új nézőpontokkal, gyakorlatokkal, művészeti tevékenységekkel és különböző tudásrendszerek megismertetésével (innováció);
- Vonjuk be a diákokat olyan projekt alapú csoportos tevékenységekbe, amelyek célja a közösség céljainak szolgálata, valamint az ökoszisztémák regenerálása (nézőpontváltás, együttműködés).

5

Az éghajlatváltozással kapcsolatos érzelmek és traumák kezelése

Kulcskompetenciák: érzelmi műveltség (emotional literacy), érzelmi szabályozás, öngyüttérzés, együttérzés, trauma-informált vezetés, közösségépítés

Pedagógiai példák:

- Segítsünk a diákoknak tudatosítani érzelmi állapotukat és az éghajlatváltozással kapcsolatos érzéseiket (érzelmi műveltség);
- Ismerjük el a diákok érzelmeit, és trauma-informált módon támogassuk őket az esetleges traumák feldolgozásában (együttérzés, trauma-informált vezetés);
- Biztosítsunk olyan módszereket és eszközöket a diákok számára, amelyek segítenek elfogadni és szabályozni az éghajlatváltozással kapcsolatos érzelmeiket, mind azokat az érzelmeiket, amelyeket a radikális változással való szembesülés vált ki (érzelmi szabályozás);
- Alakítsunk ki közösségi szokásokat és nyújtsunk közös segítséget egymásnak a klímaváltozással kapcsolatos érzelmek kezelésében (közösségépítés).

Az új zöld kompetenciák elsajátításához olyan transzformatív pedagógiákra van szükség, amelyek összekapcsolják a kognitív, a szocio-emocionális és viselkedési tanulást az etikus, helyérzékeny, trauma-

informált és kreatív megközelítésekkel. A CLARITY projektben mindezeket integráljuk, azzal a céllal, hogy támogassuk a következő képességeket:

Reziliencia – hogy megfelelően reagáljunk és jól élhessünk az éghajlatváltozás következtében instabillá, kiszámíthatatlanná és kaotikussá váló környezetben is;

Kreativitás – hogy képesek legyünk elképzelni alternatív világokat és az oda vezető utakat;

Kapcsolódás önmagunkhoz, másokhoz és a természethez – hogy lehetővé tegyük teljesen más nézőpontok, világnézetek és jövők felfedezését;

Regeneráció – hogy kollektív cselekvéssel helyreállítsuk az ökoszisztémák egészségét, valamint a közösségek és szervezetek tagjai jóllétét.

Ezek a célok a CLARITY projektben résztvevő pedagógusok által közösen létrehozandó, innovatív pedagógiai eszközök révén válnak majd elérhetővé. Ezen eszközök olyan gyakorlatokat és kis akciókat tartalmaznak majd, melyek segítségével

a diákok megtanulják összekapcsolni a tudásanyagot, az értékeket és a gyakorlatot. Az eszközök a diákok életkorához igazíthatók.

A dokumentum forrásai [itt](#) érhetők el.

GreenComp kompetencia területek	GreenComp kompetencia területek - CLARITY által átdolgozott változata	Kapcsolódó kulcs-kompetenciák	Transzformatív pedagógiák	Pedagógiák célja
2) Komplexitás a fenntarthatóságban	1) Önmagunkkal, másokkal és a természettel való kapcsolat ápolása	Önreflexió, kritikus gondolkodás, rendszerszemléletű gondolkodás, összekapcsolódási gondolkodás, hitelesség, empátia, együttérzés	Szocio-emocionális Viselkedési Etika-alapú Helyérzékeny Kreatív Természet-alapú Testi Trauma-informált	Gondoskodás Reziliencia
1) Fenntarthatósági értékek megtestesítése	2) Olyan értékek elfogadása, amelyek fenntartják minden élőlény életét	Önreflexió, jelenlét, valódi odafigyelés, integritás, belső iránytű, alázat		Kreativitás
3) Fenntartható jövőképek elképzelése	3) Nyitás a klímaváltozási reziliencia és regeneratív jövőképek felé	Jövőképalkotás, képzelőerő, eredetiség, alkalmazkodóképesség, regeneratív gondolkodás, felfedező gondolkodás, nézőpontváltás aktív remény		Kapcsolódás
4) Fenntarthatóság érdekében történő fellépés	4) Kollektív fellépés a klímaváltozási reziliencia, az ökoszisztéma regenerációja és a társadalmi átalakulás érdekében	Társadalmi szerepvállalás, bátorság, innováció, együttműködés megbízhatóság gondoskodás		Regeneráció
	5) Az éghajlatváltozással kapcsolatos érzelmek és traumák kezelése	Érzelmi műveltség és érzelmek szabályozása, együttérzés, trauma-informált vezetés, közösségépítés		